

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 23/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Sa/13/2022 z 25. augusta 2022 a proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Svk/52/2022 z 28. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenie najvyššieho správneho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Tiež žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol hospitalizovaný v Univerzitnej nemocnici v Košiciach z dôvodu odstránenia krčných mandlí, pričom do evidencie nemocničného systému boli nesprávne zapísané údaje o jeho zdravotnom stave. Namietal poskytnutie nesprávnych liekov aplikovaných priamo do žíl sťažovateľa dvakrát denne počas jeho hospitalizácie. Sťažovateľ adresoval podnet Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky.

3. Sťažovateľ sa správnu žalobou doručенou 4. marca 2022 na Krajskom súde v Bratislave domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky č. 00282/2022-Os-4 zo 7. februára 2022 (ďalej len „žalovaný“). Krajský súd vyzval sťažovateľa na odstránenie väd podania spočívajúcich v jeho neúplnosti a nezrozumiteľnosti s odôvodnením, že z obsahu podania nebolo zrejmé, či sťažovateľ mienil podať správnu žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy alebo všeobecnú správnu žalobu. Zároveň

sťažovateľa poučil o povinnosti zastúpenia advokátom, pričom samotný súd nemôže rozhodnúť o poskytnutí právnej pomoci s usmernením, že o nároku na bezplatnú právnu pomoc rozhoduje Centrum právnej pomoci (ďalej len „CPP“). Krajský súd namietaným uznesením správnu žalobu odmietol z dôvodu neodstránenia vytýkaných väd.

4. Sťažovateľ proti namietanému uzneseniu krajského súdu podal kasačnú sťažnosť. Spolu s kasačnou sťažnosťou sťažovateľ doručil najvyššiemu správneému súdu aj žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a žiadosť o pridelenie právneho zástupcu. Krajský súd s odôvodnením problematikosti ustálenia predmet sporu nevyrubil sťažovateľovi súdny poplatok ani nedoručil kasačnú sťažnosť žalovanému a predložil vec na rozhodnutie najvyššiemu správneému súdu.

5. Najvyšší správny súd namietaným uznesením kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 459 písm. d) v spojení s § 449 Správneho súdneho poriadku odmietol s konštatovaním, že kasačná sťažnosť žalobcu nebola spísaná advokátom a žalobca nebol v kasačnom konaní zastúpený advokátom.

II.

6. Sťažovateľ namieta, že je invalidným dôchodcom, držiteľom preukazu ZŤP a tiež poberateľom dávok v hmotnej núdzi, preto si nemohol a nemôže dovoliť zaplatiť právneho zástupcu. Tiež namieta, že nemôže požiadať o právne poradenstvo CPP s kanceláriou v Košiciach, pretože proti tomuto CPP vedie súdny spor a z dôvodu jeho skúseností s predošlým poskytovaním právnych služieb mu nedôveruje. Správna žaloba proti CPP je vedená na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7S/110/2019. Vzhľadom na to požaduje pridelenie právneho zástupcu priamo od súdu. Je toho názoru, že ak by najvyšší správny súd alebo krajský súd požiadali CPP o právnu pomoc v správnom súdom konaní, tak by predošlú žalobu proti CPP zmarili, a tým by bola správna žaloba neopodstatnená. V závere uviedol, že proces nezabezpečenia právnej pomoci nemôže byť na jeho ťarchu.

III.

7. Proti namietanému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol ako právomocný najvyšší správny súd namietaným uznesením. Z uvedeného dôvodu bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu odmietnutá.

8. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019).

9. Ústavný súd sa oboznámil aj s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením namietaného uznesenia najvyššieho správneho súdu. Právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021).

10. Najvyšší správny súd v namietanom uznesení uviedol, že súdy v správnom súdnictve nie sú štátnymi orgánmi, ktoré by mali právomoc rozhodovať o poskytnutí právnej pomoci. Právny poriadok Slovenskej republiky takéto oprávnenie zveruje do rúk CPP (§ 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z.). Najvyšší súd odôvodňuje, že nemôže zasahovať do oprávnení, ktoré sú zákonom zverenú CPP, a tým nemôže ani rozhodnúť o pridelení právnej pomoci. Súd ďalej tvrdí, že nie je povinnosťou štátu zabezpečiť sťažovateľovi právnu pomoc v správnom súdnom konaní. Pozitívny záväzok štátu vyplývajúci z čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru (t. j. bezplatne poskytnúť obhajcovi v prípade nedostatku finančných prostriedkov, ak to vyžadujú záujmy spravodlivosti) sa týka len osôb obvinených z trestného činu (ktorým sťažovateľ nie je). Z čl. 6 ods. 1 dohovoru tiež nevyplýva povinnosť štátu poskytnúť bezplatnú pomoc v každom spore, ale iba v prípade, ak sa ukáže, že je nevyhnutná pre účinný prístup k súdu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 10. 1979 vo veci Airey proti Írsku, sťažnosť č. 3682/10). Najvyšší správny súd skonštatoval, že krajský súd v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva sťažovateľovi umožnil bezplatné právne zastúpenie prostredníctvom CPP, a bolo preto na úvahe sťažovateľa, či túto možnosť využije (bod 9 a 10 namietaného uznesenia).

11. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom najvyššieho správneho súdu, že ak sťažovateľ nemal finančné prostriedky na zabezpečenie advokáta, mohol požiadať príslušné CPP o jeho pridelenie. Štát si týmto spôsobom splnil pozitívny záväzok zabezpečiť právnu pomoc osobám, ktoré nie sú finančne spôsobilé zabezpečiť si právne zastúpenie. Uvedené však neznamená, že štát je povinný hľadať právneho zástupcu až dovtedy, pokiaľ sťažovateľ nebude s poskytnutými službami spokojný.

12. Z dôvodu, že sťažovateľ nebol zastúpený advokátom pri podaní kasačnej sťažnosti a kasačná sťažnosť teda nebola spísaná advokátom, uvedené zakladá procesnú prekážku pre ďalší postup v kasačnom konaní. Medzi namietaným uznesením najvyššieho správneho súdu a obsahom uplatnených práv (čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd nevzhladol príčinnú súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol vysloviť ich porušenie. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno sťažovateľovi ustanoviť právneho zástupcu, ak o to požiada a ak to odôvodňujú jeho majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak čo i len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020, III. ÚS 707/2022). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené

podmienky na ustanovenie právneho zástupcu a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

14. Ústavný súd v závere poznamenáva, že týmto rozhodnutím nie sú nijako dotknuté prípadné práva sťažovateľa spojené s nekvalitným prístupom CPP pri vybavovaní sťažovateľovej žiadosti o bezplatnú právnu pomoc, a preto k tejto otázke bol ústavný súd zdržanlivý.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2023

Robert Šorl
predseda senátu